

ปราชญ์ปรี่องที่ ‘ปรางนบุรี’

เมื่ออยากเห็นชุมชนเก่าๆ ก่อนอื่นก็ต้องกวาดตาไปตามชุมชน
ริมแม่น้ำหรือคลอง เพราะลักษณะสังคมไทย
ดั้งเดิมนั้นผูกติดอยู่กับน้ำ ทั้งการกิน การอยู่ และการเดินทาง
อาศัยลำน้ำทั้งสิ้น

● สุธน สุขพิศิษฐ์

ณ ที่นั่นชุมชนริมน้ำอย่างสามชุก
สุพรรณบุรี หรืออัมพวา สมุทร-
สงคราม หรือตลาดคลองสวน
ริมคลองประเวศน์บุรีรมย์ จึงกลับมากลั๊ก
ต้องตาต้องใจสำหรับคนชอบรู้อยากเห็น
ชุมชนเก่าๆ อีกครั้งหนึ่ง แต่ก็ต้องไม่กระพริบ
ตาไปกับชุมชนริมสถานีรถไฟด้วยเหมือนกัน
การเดินทางด้วยรถไฟนั้นเป็นหนทางการ-
เดินทางเก่าแก่มาเกือบ 100 ปีแล้ว และสถานี
รถไฟก็เป็นทั้งที่ชุมชนนักเดินทางรอบๆ สถานี
รถไฟมีย่านเรือน เป็นย่านการค้า มีวัด
ศาลเจ้า มัสยิด บางที่อาจจะเป็นศูนย์ราชการ
โรงเรียน โรงพยาบาลด้วย แล้วการเดินทาง
ด้วยรถไฟก็ไม่เคยร้างผู้คน ถึงในปัจจุบันมี
การเดินทางอีกหลายประเภทให้เลือก สำหรับ
ตัวสถานีรถไฟและชุมชนริมสถานีรถไฟก็ยังมีย
ชีวิตที่เคลื่อนไหวแต่ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง
สถานีรถไฟปรางนบุรีและชุมชนริมสถานี
เป็นที่หนึ่งที่ยังมีคุณค่าครบถ้วนทั้ง
ความเก่าแก่และยังมีความต่อเนื่องไม่เสื่อม
ความนิยม แต่กลับจะมีเสน่ห์มากขึ้นเพราะ
มีประวัติศาสตร์ที่ซ่อนอยู่ลึกๆ และเมื่อยัง
ซุกซ้นเรื่องราวที่เป็นประวัติศาสตร์นั้นขึ้นมา
จะพบประกายของอดีตที่รุ่งเรือง มีความ
หมายแล้วยังเป็นชุมชนที่พียงแห่งเรื่องราว

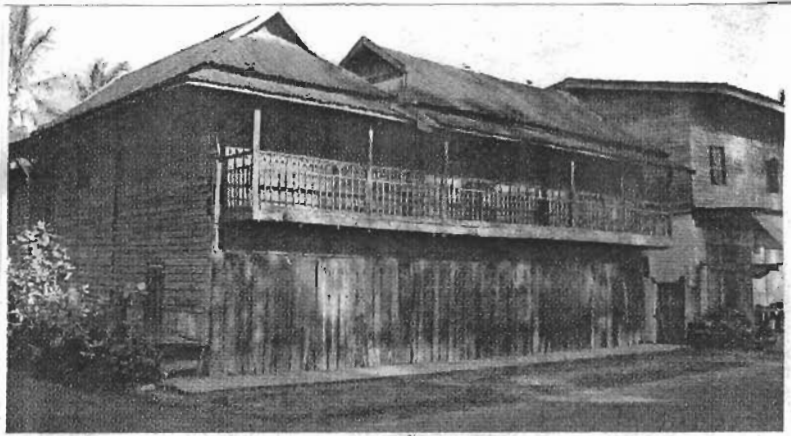
สถานีรถไฟปรางนบุรีเกิดขึ้นพร้อมๆ
กับกับสถานีรถไฟหัวหิน มีรูปแบบทาง
สถาปัตยกรรมร่วมยุคสมัยเดียวกัน ต่างกัน
ตรงที่สถานีหัวหินนั้นจะใหญ่กว่าและ
รายละเอียดตกแต่งสถานีจะราวกับวิจิตรบรรจง
กว่าสถานีปรางนบุรีจะออกทางซื่อๆ ง่ายๆ

ที่ตั้งสถานีรถไฟหัวหินกับสถานีรถไฟ
ปรางนบุรีเคยมีฐานะเท่ากันคือเป็นสถานีประจำ
อำเภอของประจวบคีรีขันธ์ด้วยกันทั้งคู่
แต่อำเภอหัวหินนั้นพุ่งเจริญรุดหน้าไม่หยุด
พระเป็นเมืองตากอากาศ จนไม่เหลือร่องรอย
ของความเป็นอำเภอเก่าแก่ สำหรับอำเภอ
ปรางนบุรีนั้นถูกหยุดอยู่กับที่มา 33 ปีมาแล้ว
จากตั้งแต่ปี 2521 ที่ศูนย์กลางราชการเช่น
อำเภอ โรงพยาบาล โรงเรียน ศูนย์กลางการค้า
ขาย โรงงาน แม้กระทั่งค่ายทหารณะรัตน
ถูกจัดมาอยู่รวมกันที่ริมถนนสายเพชรเกษม
แล้วกำหนดให้เป็นอำเภอปรางนบุรีใหม่ ส่วนที่
เป็นอำเภอปรางนบุรีตรงชุมชนริมสถานีรถไฟ
นั้นถูกลดฐานะเป็นเพียงตำบลปรางนบุรี
เมื่อทุกอย่างย้ายออกไปใหม่ผู้คนก็น้อยลงไป
สถานีที่ติดตอราชการไม่เคยพลุกพล่าน คนที่
จะเข้ามาค้าขายก็ย้ายไป สิ่งก่อสร้างใหม่ๆ ก็
ไม่เกิดขึ้นแต่สิ่งที่มีมากขึ้นคือธรรมชาติ ต้นไม้
ใหญ่ๆ ยิ่งโตขึ้นก็ให้ความร่มรื่นมากจนครี
ถ้าเปรียบเทียบกับความเงียบสงบหรือความน
ตีค่าเป็นเงิน ชุมชนริมสถานีรถไฟปรางนบุรีนี้
ถือว่าอยู่ในขั้นมหาเศรษฐี

ทุกวันนี้มีห้องแถวไม่มากกว่าห้องแถว
ก่ออิฐถือปูน ห้องแถวไม้ที่มุงหลังคาด้วย
สังกะสี ชั้นสองมีลูกกระเบงเป็นไม้ตีโป่ง
ชั้นล่างเป็นลานประตูเพื่อกองหรือเก็บพืชไป
รวมกันด้านใดด้านหนึ่ง สีไม้ดั้งเดิม รั้วค้ำ
ขายของชาวบ้านร้าน ยังมียะเก็งน้ำมันก๊าด
และชุดนักเรียน กระเป๋านักเรียนเก่าๆ อยู่ใน
ตู้โชว์ริมผนังร้าน มีไม้กวาดหยากไย่ งาม
ไม้กวาดทางมะพร้าว พรว้า จอบ เต่าถ่าน
วางรวมข้างผนังร้าน มีร้านค้าของเก่าที่เจ้าของ
เคยเป็นครูโรงเรียนที่เพชรบุรีตั้งอยู่เยื้องๆ กับ
สถานีรถไฟ นั่นคือประจักษ์พยานของความ

ไม่ค่อยถูกเปลี่ยนแปลงไม่เพียงเท่านั้นอีกด้านหนึ่ง
เป็นสะพานรถไฟเหล็กรูปโค้งที่ข้ามแม่น้ำปรางนบุรี
สะพานโค้งนี้เป็นจุดชมวิวยามค่ำคืนซึ่งร่วมด้วย
ต้นไทรและต้นพุทราอายุมากกว่า 50 ปี นี่เป็น
บรรยากาศที่ยากที่จะหาที่อื่นได้เหมือน

แล้วก็ตามถึงเรื่องราวที่ซุกซ่อนอยู่ที่ชุมชน
แห่งนี้ ห่างจากตัวสถานีออกไปเกือบ 200 เมตร
มีบ้านเก่าหลังหนึ่งปลูกอยู่ในที่โล่งๆ มีรั้วเป็นต้นไม้
พื้นถิ่นธรรมดา ไม่มีประตูรั้ว แต่ข้างรั้วเขียนว่า
‘บ้านแสงดาว’ บ้านนั้นเป็นอาคารไม้โปร่งสูง
สองชั้นได้ดูสูง หลังคาสักระยะมีมุขหน้าและ
ปีกสองข้าง ได้ขึ้นหลังคามุขหน้านั้นมีรูปปั้นสิงห์
ตัวเล็กๆ ติดอยู่ ชั้นบนมีระเบียงกว้าง มีห้อง-
โถงกลางปีกสองข้างเป็นห้องนอนสัดส่วนของบ้าน
งดงามมาก และมีอาคารสร้างใหม่ล้อกับบ้านเก่า
หลังนี้ มีสะพานเดินเชื่อมเดินถึงกับบ้านเก่า
อาคารใหม่ที่สร้างใหม่ขึ้นทาสีสะอาดตา

ห้องแถวไม้มีระเบียงลูกกรง มีมากและเป็นของดั้งเดิม

เจ้าของใหม่เป็นชาวฝรั่งเศสซึ่งไม่ปรากฏชื่อ แต่เจ้าบ้านดั้งเดิมหรือผู้สร้างบ้านนี้คือ ม.ล.ด้อย ชุมสาย เป็นผู้ซึ่งเมื่อค้าขายย้อนกลับไปที่ประมาณ 50 ปีเป็นคนมีชื่อโด่งดังในโลกราวรณกรรมคนหนึ่ง

ม.ล.ด้อย ชุมสาย เป็นคนกรุงเทพฯ เป็นนักเรียนโรงเรียนเทพศิรินทร์รุ่นเดียวกับ กุหลาบ สายประดิษฐ์ สด คุรุเมโสหิต แล้วเป็นนักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ในสยามสมัย หนังสือรายบักษ์ ที่ดังที่สุดในยุคนั้น มีมาลัย ชูพินิจ ประหยัด ค. นาคะนาคเป็นเพื่อนร่วมเขียนหนังสือในให้เดียวกัน จากที่ ม.ล. ด้อย เคยไปเรียนจบโรงเรียนกสิกรรม ชั้นสูง ที่บางสะพาน ประจวบคีรีขันธ์ ที่ลิ่งแวดล้อม ที่ยังติดด้วยธรรมชาติป่าดง ความรักป่าจึงฝังลึก

แนบแน่น และด้วยนิสัยชอบเที่ยวผูกพันกับ ป่าและชอบความท้าทายเสี่ยงภัย การเขียน หนังสือจึงออกไปทางสารคดีนิยมไพรโดยใช้ นามปากกาว่า 'ขุนอาวี' กับ 'น้อย อภิรม'

ม.ล.ด้อย ยังมีความรู้เกี่ยวกับสถาปัตยกรรม จึงไม่แปลกที่เมื่อสร้างบ้านขึ้นที่ อำเภอ ปราณบุรีนี้ จึงได้ออกมาจากไม่มีที่ติ แล้ว บ้านหลังนี้เองที่เคยเป็นที่ลิ่งสุและเป็นที่ ศูนย์กลางการพักพิงหรือพักผ่อนและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการเที่ยวป่าของเพื่อนๆ นักเขียนนักหนังสือพิมพ์ นักเขียนร่วมสมัย เดียวกัน จนเชื่อว่าที่ปราณบุรีที่นี้เอง เป็น ส่วนหนึ่งของวัตถุดิบ ของนวนิยายผจญภัย เรื่องล่องไพร ของมาลัย ชูพินิจ หรือ น้อย อินทนนท์ ด้วยว่าพราณป่าชาวกระเหรี่ยง ที่ชื่อ

'ตาแก่น' ที่เป็นเพื่อนใจของตัวละครเอก ในหนังสือเรื่องล่องไพรนั้น มีตัวตนจริงชื่อนายใช้ ห่วงน้ำ เป็นคนปราณบุรีที่ภายหลังย้ายไปอยู่ที่หัวหิน

หนังสือเรื่องเที่ยวป่าล่ำสัตว์ ของ ม.ล.ด้อย ชุมสาย มีหนังสือที่ดีที่สุดเล่มหนึ่ง ชื่อ 'ทุ่งพลายงาม' ซึ่งแบ่งเป็นตอนๆ ไว้หลายตอน หนังสือเล่มนี้ถือว่ามีความดียิ่งในปัจจุบัน ที่เป็นเหมือนสารคดีที่ถึงจดหมาย เหตุ ผู้ที่อยู่ในเรื่องนั้นก็มีชื่อจริง นามสกุลจริง เหตุการณ์และสถานที่จริง

จริงอยู่ว่าจะมีเรื่องของการใช้ปืนยิงฆ่าสัตว์อยู่ด้วย ก็มันเป็นยุคสมัยของการเข้าป่าในสมัยนั้น มนุษย์ต้องหาอาหารจากสัตว์ป่า ในเวลาเดียวกันที่มนุษย์ก็อาจจะ เป็นอาหารสำหรับสัตว์ป่าด้วยเช่นกัน การใช้ปืนก็เป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งของมนุษย์ เหมือนกับสัตว์ก็มีเครื่องมือที่มีเขี้ยวเล็บ มีพลังกำลังและมีความนิ่งซ่อนตัวกลมกลืนกับป่า มีความฉลาด เป็นนักล่าไวโอกาส และ สู้ตายเมื่อจวนมุม แต่ในสิ่งที่ซ่อนเป็น ตัวหนังสือที่อยู่ในเล่มนั้น คือคำบอกถึงป่า ที่มีความเชื่อตรง บริสุทธิ มีปรัชญา มีเรื่อง ที่ต้องเคารพยำเกรง การเข้าป่าต้องมีวิธี ที่ต้องรู้จักป่ารู้จักปรับตัวและรู้ธรรมชาติของ สัตว์

ทุ่งพลายงาม ในอดีตคือป่าโปร่งสลัด ขุนเขาและลำธาร ในแถบปราณบุรี รอบๆ เขตทุ่งพลายงามคือป่าดงดิบที่ติดพม่า ทุกสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้นถูกบันทึกอย่างละเอียดเหมือนเป็นจดหมายเหตุที่มีค่า เพราะในปัจจุบันสภาพนั้นสูญสิ้นไปหมดแล้ว นั่นคือสิ่งที่ ม.ล. ด้อย ชุมสาย ได้ฝากเอาไว้

ฉะนั้นชุมชนริมสถานีรถไฟปราณบุรี จึงมีครบทั้งประวัติศาสตร์ของชุมชนที่ยั่งยืน และเยือกเย็น มีความสุขสงบ มีเรื่องราว ที่วนเวียนให้ค้นหาเป็นสิ่งที่หนึ่งที่น่าไปเอาภาค หนึ่งไปเก็บเกี่ยวดวงสิ่งที่เคยมีความเบื่อง ของปราชญ์ในโลกหนังสือ ที่เคยเริ่มต้น และทิ้งไว้ที่นั่น

ช่วงเวลานี้กำลังเหมาะ เพราะใน ทุกวันเสาร์ ตอนเย็นๆ ชุมชนชาวตำบล ปราณบุรีจัดกิจกรรมตลาดนัดคนเดิน มีสิ่งที่น่าสนใจเยอะและมีอาหารอร่อยๆ ที่ หายากให้กินด้วย

สถานีรถไฟปราณบุรี ที่รูปแบบเหมือนสถานีหัวหิน เพียงแต่เล็กกว่าและลดทอนตกแต่งไม่มากเท่าที่หัวหิน

ต้นไม้ริมสถานีรถไฟ และสะพานรถไฟที่ข้ามแม่น้ำปราณบุรี